

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Meretricia procacitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

Circa virentes est animus tua Ludere cum vitulis salite
Campos iuvenca, uunc fluvii gravem Pragesientia.

Solantis a sum, nunc in udo

Et altera, ubi haec sunt super Equa :

Qua velus latis Equa trima campis

Nuptiarum expers, & adhuc proterus

Ludit exultim metuitq; tangi

Cruda marito.

Quod vero Anacreon mulierem Equini pulli cognomine vocitarit, facit idem Nicander, metapho-
ram eandem scite profecutus : ubi de iis agit, quae contra venenum utilia sunt, puellare quippe
lac adhiberi commodum. Is enim Lac pulli, pro Lac puellare, Anacreontio vocabulo posuit, eo
verfu :

Θηλυτῆρος πάλιο χέας ὅπῃ ἀλλοτε νύμφαις.

quod castigatus in manuscriptis codicibus νύμφης legitur. Foeminei quippe pulli lac. & si fieri pos-
sit virginis, viridissimo scilicet ætatis flore vigentis, balsamo (ut vulgata obiter corrigantur exem-
plaria, in quibus βλασύμοιο scriptum est) instillandum monuit. Hic interpretes non de Equini pul-
li lacte dictum volunt, sed de muliebri: quod Erasistrati autoritate confirmant, dicentis ἐν τῷ πρῶ-
θυνασίμων, utile esse lac muliebri.

MERETRICIA PROCACITAS. CAP. XXIV.

Diomedis vero filia (illius inquam Thracii Regis infanissimi) libidinis furore famosissima, Equis,
quae adventantes devorarent, comparantur a Poëtis. Unde ortum proverbium tradunt autho-
res Graeci, Διαιμῆδος ἀνάγκη. Atque ita interpres Aristophanis ἐκκλησιαζῆσαις interpretatur,
quamquam Eustathius hospites a patre solitos interim, & Equis in pabulum apponi tradit, tabulam
scilicet fecutus, quam a Poëtis fictam uno omnium consensu repererat. Quo vero haec eo accipi in-
tellectu debere, quam ex clarissimis authoribus excerptimus, unicuique magis constet, a peritis ufur-
patum invenias ἰσχυρῶς appellari hominem, qui sit libidini Venereisq; negotiis intemperanter de-
ditus: quod nomen ab Equi natura deductum, ignorat nemo. Adde quod ἰσχυρῶς ad extremam
dicimus contumeliam, cum supremam cuiuspiam nequitiam, & immoderatam lasciviam exprobra-
mus. In Divinis quoque literis dictum est in hanc sententiam, infanientes quosdam factos in foemi-
nas, quod unusquisque super uxorem proximi sui hinniebat. Equinas vates ille dedit homini vo-
cem, ut Equinam in eo petulantiam argueret. Non enim est omnis homo, homo, diceret Adaman-
tius, sed ea quis nequitia praeditus, homo equus est: ut homo in honore positus, nulla tamen pra-
editus sapientia, homo-jumentum est: Jumentis enim insipientibus is perquam similis habetur: Et
generatio Viperatum, de qua Dominus, homo-vipera appellari potest. Neque aliud quippiam hiero-
glyphice per duplicem formam Centauri intelligi vult Maximus Tyrius, quam voluptatis vincu-
lum. Quotiescumque enim accidit, ut ferinae partes tyrannidem in nobis occupent, ardorque cupi-
ditatis nobilitatem animi corripiat, opprimat, servitioque addicat suo, propter turpitudinum obsæ-
quia homo in belluam vertitur. Rîdicule verò faceteque admodum Aristophanes filium Xenop-
hanta, rusticorum morum hominem & furibundum in Nebulis, sub Centauri specie, repræsentari
dicit. Ipsumq; Chironis nomen ex ea significatione, quod & deteriorem significat, joco ansam dedit,
cum Centauros duos inter se pugnantem in tabula pessime pictos Diogenes conspexisset: interroga-
vit enim, uter eorum Chiron esset, visus de nomine querere, cum sensu, uter pejor esset intelligeret.
Et quoniam in Divinis literis, qui turpibus & immundis officiis detinentur, jumenta dicta sunt, pe-
coraque prona & ventri obedientia, fornicatores. Hierosolymitanus Hefychius Admissarios eos e-
quos vocat, hieroglyphico admodum proprio. Idem Psalm. 3. Nolite fieri sicut Equus & Mulus, quod
ita exponunt interpretes, Nolite amore mulierum furere, sicut infrans Equi. Notum enim est, eos suam
ad voluptates intemperantiam hinnitu subinde prodere, utpote qui omnino quid bonum, quid
malum, quid honestum, quid turpe sit prorsus ignorant. Sedenim meretriciam hanc petulantiam
a tam multis per Equinae imaginis hieroglyphicum indicatam, nemo Virgilio melius & plenius ex-
pressit, ubi Georg. lib. 3. ita canit:

Voluptus-
forum hiero-
glyphica.

Homo si-
pera.

Scili-

A Scilicet ante omnes furor est insignis Equarum,
 Et mentem Venus ipsa dedit: quo tempore Glauci
 Potniades malis membra absumpsere quadrigae:
 Illas ducit Amor trans Gargara, transq; sonantem
 Afcanium, superant montes, & flumina tranant:
 Continuoque, avidis ubi subdita flamma medullis,
 Vere magis, quia vere redit calor ossibus, ille
 Ore omnes versa in Zephyrum stant rupibus altis,
 Exceptantq; leves auras, & sepe sine ullis

Conjugiis vento gravidæ, mirabile dictu!
 Saxa per & scopulos, & depressas convales.
 Diffugiunt, non Eure tuos, non Solis ad ortus:
 In Boream Corumque, aut unde nigerrimus Auster
 Nasctur, & pluvio contristat sidere cælum.
 Hinc demum Hippomanes, vero quod nomine dicunt
 Pastores, lentum distillat ab inguine virus:
 Hippomanes, quod sepe mala legere noverce,
 Miscueruntq; herbas, & non innoxia verba.

Ad hoc P^{ri}.
 lib. 4. c. 11.
 & lib. 8. c.
 41.

Sed neque minor est Equorum furor, qui zelotypia etiam ita laborant, ut rivales acerrime castigent. Equi zeloty-
 Vifum enim, ajunt, in Syria, ubi Sylvestrium Equarum armenta vulgo pascuntur, præire ducem, qui si-
 junior aliquis libidinis causa Equam inscenderit eam initurus, ita indignetur, ut eum nulla interjecta
 mora persequatur, donec comprehensum verendis mordicus privet. In hoc autem animalium ge-
 nere foemina maribus continentiores sunt. Absyrus enim ait Equam, ubi se concepisse novit, ma-
 rem ulterius non admittere. Neq; vero hoc loco prætereundum, quod & ad Hippomanis vim, & im-
 modicam Equorum impotentiam & subitam in Venerem concitationem pertinet, venenum illud,
 quod sepe malæ, uti dicebamus, legere novercæ, à furore, in quem agit Equos, appellatum, tanti esse
 roboris & efficaciam, ut cum Phormis quidam Mænalium Equos duos à Dionysio Argivo fabrefactos
 in Olympia dicasset, abdito in eorum altero, ut Elei arbitrabantur, eo viru, ut autem alii, in liqua-
 tum metallum immixto, confiterit allectos ita esse Equos ad initum sui, ut non nisi flagellis a-
 moveri potuerint. Historiam ponit Pausanias. Varia autem est antiquorum super Hippomane viru
 sententia. Nam Theocritus Hesiodum secutus, plantam esse videtur existimasse, qui *Φαρμακον*
της dicat:

Ἰππομᾶνες Φυτὸν ἔστι παρ' ἀγροῦ. Τῷ δὲ τῆς πᾶσαι
 καὶ πῶλοι μαίονται ἀν' ὄρεας καὶ ἴσθμους.

Equi zeloty-
 dia labo-
 rant.
 De Hippo-
 mane plene
 Arist. lib. 6.
 c. 11 de nat.
 animal.
 De Hippo-
 mane varia
 opiniones.

C Idque periti, diligentesq; agnoscunt viri. Ali Theocritus pertinaciter adversantur, neque plantam
 esse Hippomanes, neq; tale aliquid in Arcadia nasci asseverantes: idq; unum verissimum autumat,
 quod de caruncula, fici instar, in pulli fronte recens editi inharente traditum est à Theophrasto. A-
 gnoscit tamen & Cratevas plantam, eamque fructum habere fici sylvestris instar, folium vero fuscū
 docet, quemadmodum papaver: quin & spinosum esse, idq; veneficiis amato, iis immixtum mirifice
 pollere: hinc nonnulli *Φυτὸν* illud Theocritianum pro *Φύμα*, hoc est, tuberculum, fronti quippe hu-
 jusmodi pulli adnatum, interpretantur. Nam & Archilochus *Φυτὸν*, pro *Φύμα*, posuit, atq; ita facile
 de caruncula posse intelligi. Sed enim quod Theocritus ait, id apud Arcadas inveniri, nimirum ad
 plantam referri debet: non enim dicendum, pullos in Arcadia tantum editos, Hippomanes in fronte
 gestare, quod omnibus fere accidit ubicunq; locorum genitis. De plantis vero verissimum est, alias
 alio loco nasci, vel pollere magis hoc quam illo loco provenientes: sed ambiguitas hæc omnis ex lo-
 cutionis hujus, quæ est Hippomanes, æquivoco orta est, cum tria sint vocis hujus significata: unum
 virus illud, quod Equa in libidinem concitata emittere soleat è natura, de quo Maro:

Lentum ab inguine virus.

Georg. lib. 3.

D Idque tantus author, in re seria vero dici nomine Hippomanes autumat. Dixerat & Tibullus:

Et quod, ubi indomitis gregibus Venus afflat amores,

Hippomanes cupida stillat ab inguine Equæ.

Manifestum enim est ex horum descriptione, Hippomanes hic neq; pro planta, neque pro caruncula
 poni. In Arcadia autem esse plantam, etiam furoribus amatoris damnatam, cur inficiari possit quispiã,
 non video, antiquis tot authoribus rem ipsam agnoscantibus. Inveniri demum carunculam, instar
 carinæ, in fronte pulli applicitam, quam mater nisi mordicus deceperit devoraveritq; ab amore cu-
 raq; educandi filii abalienetur, Theophrasto, Plinio, & aliis id tradentibus, de qua re idem Maro,

Quaritur & nascentis Equi de fronte revulsus
 Et matri præreptus amor.

Æneid. lib. 6.

cau-

causam nullam video cur quispiam advesetur. Neque audiendi sunt, qui nihil aliud Hippomanes apud Maronem & Theocritum, addam & Tibullum, significare contendunt, scholiis in Dioscoridem, nisi furorem grandem (ut eorum verbis utar) & ubique adjectivi nominis modo poni, cum jam vocem eam trium esse rerum, quæ quidem & cerni, & manibus atrectari possunt, vocabulum substantivumque; verum indicaverimus. Neque tamen negamus, *ἵππος* locutionem plerisque nominibus applicatam, magnitudinem proceritatemque significare, ut *ἵππος λίων*, *ἵππος μέγ. ὄφ. ὄφ.*, & multa huiusmodi, quæ superfluum est enumerare: sed hæc non sunt tanti, ut negare possint Hippomanes veram esse in Arcadia plantam, cuius figuram, neque non vim amatoriis veneficiis peculiarem, Crateyas apud Theocritum descripsit: neque carunculam auferant, quæ sit omnibus manifesta, neque destillationem amoveant, quæ Tibulli, Virgillii, Probi, Aristotelis denique ipsius autoritate continetur: In eandem enim furoris efficaciam conveniunt hæc tria, virus illud, planta Arcadica, & scilicet ille tuber, à maleficis propinata. Hæc forte nos morosius persecuti sumus, quam suscepti operis ratio postulasset: sed gravissimo viro, ætate nostra præstanti, qui tria hæc de rerum natura tollere conatur, respondendum fuit, si Veneti Poetæ nostri, si Romani, si Siculi dignitatem, in suo cuiusque genere summorum, tueri concedatur.

PROFANUS. CAP. XXV.

Sane quidem Ægyptii sacerdotes animal hoc alioqui tam generosum, tam utile, tam domesticum, repudiare, ac per hieroglyphicū ejus profanū intelligi decrevere: cuius rei causam eam fuisse suspicio, quæ majores etiam nostros in Italia ab eo abstinere tam religiose iusserit, ut à sacrorū flamine minime tangeretur, propterea quod damnatum inter venena fel habere proditum est. Alii rem simplicius interpretantes, dicunt inde factum, ne si longius digrederentur, fraus interdum ex negligentia feret factis. Ea enim de causa sacerdotum etiam nostrorum familiis data otia, ne profanis occupationibus, aut curis distraherentur, sed in precibus tantum Deo alligandis occupati essent, & laudes illi septies in die dicerent. Perseveravit autem in nostra usque tempora, ut primores Antistites Equo per urbem vehi, solennibus præsertim diebus, contra morem & decorum haberetur: præterquam uno maxime omnium festo die, quo novus Pontifex Maximus ad Lateranum deducitur: tunc enim in albis Equis omnes Præfules convehi moris est.

AUTHORITAS. CAP. XXXVI.

Plutarchus
in vita
Fabii Max.

Cumque apud Romanos veteres dictatoria dignitas admodum sacrosancta esset, vetusta quædam lege, nefas Dictatori erat equitare. Causas alias atque alias memorat Plutarchus in vita Fabii: sive quod majores vires pedestribus inesse copiis arbitrarentur, proptereaque oportere Imperatorem in phalange permanere, neque locum deferere: sive quod ejus principatus autoritas & magna esset, & quodammodo tyrannica in reliquarū omnium rerum administratione, voverint tamen in hoc Dictatorem inferiorem populo videri: Fabio tamen Maximo Dictatori designato, post cædem ad Thrasymenum acceptam, primum Equus concessus in tanto rerum discrimine, quo principatus magnitudo, ac moles ostenderetur, majorisque apud omnes autoritatis haberetur. Est enim Equus animal omnino superbum, & equitare magnificum habetur. Unde Aristippus apud Horatium, cum Diogenis vilitatem argueret, splendidius multo esse dicit, *Equus ut me portat, alax Rex*. Id vero Diogenes ac plerique alii Philosopho minus dignum arbitrabantur. Quare Plato cum in Equum aliquando conscendisset, statim desiliit ad terram, se vereri dicens, *μη ἵππῳ τῷ Φίλῳ ἀναβῆναι*, ne Equino quoque fastu contaminaretur.

FABII CONTATORIS VIRUTES. CAP. XXVII.

Sed ut ad imagines nostras revertamur, in lapillo Onyce argumentum multiplex vidi artificiosè admodum sculptum. Equino enim capite est, humana facie in pectus barbata gruinis pedibus, cauda pulli gallinacei, literæ sunt, FAB. Ex quo quidem figmento virtutes eas facile coniectas, quibus Fabius Contator insignis fuit. Nam principatum in bello, ex Equino capite: prudentiam, ex humano pectore barbato: providentiam & contationem, atque etiam speculationem, ex pedibus gruinis: